

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

XIV. De vrinariis meatibus, & vesica

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

Et si propè vertebrae, immò septo ac tribus infim-
 is coltis, quò tutior esset locus, infideant ambo.
 Ea existat apud Aristotelem ratio in 3. lib. de partibus
 cap. 9. quia cum renes ad hunc trahendum
 humorem facti sint, principium cuiusvis motus
 est in parte dextra; eaque validior, quam sinistra,
 est. Altera fuit Galeni in 5. de usu partium cap. 6.
 Nam si aduersam, inquit, positionem haberent,
 alter tractu suo in contrarium alterius tractui mó-
 ram faceret: nunc autem vterque agit liberè, so-
 lusque attrahit; cum nihil sibi à regione habeat
 oppositum. Dexter autem superior est, quia vis-
 cus ipsum; quòd purgatur, in dextris locatum
 erat; & plurima vena Caua germinat in dextram
 partem officij deservit, sanguinem ex iecore in
 ipsam venam ducetia. Nec abs re crediderit quis-
 piam voluisse ita naturam iecoris pondus in dex-
 tra parte positum quoquo modo compensare, de-
 pressiori facto sinistro rene, qui maiore vi deorsum
 trahens gravitatem illi parti maiorem adderet. Ea
 etiam fortasse fuerit causa, vt si qua feri portio re-
 ne vnum præterflueret, incidere in alterum. Sed
 Ego id propter loci potissimum conditionem fa-
 ctu fuisse dixerim. Nam cum sinistra inferior vé-
 tris sedes liene occupata esset, Ilq. inferiori descen-
 dat, quæ ex dextra parte iecur; elatior dextro reni,
 quam sinistro, relinquatur locus. Alioqui in ijs,
 quæ minorem lienem grandisque iecur habe-
 rent, non semel sinister ren elatior dextro visus
 est. Non raro etiam nec à paucis vnicus ren ob-
 seruatus: & in 4. de animalium ortu cap. 4. Ari-
 stoteles quoque prodidit. Sed ne minus tarda
 excrementi secretio fiat, miris magnitudine com-
 pensat numerum.

substantia. Porro siue vnus sit siue duplex, substantia con-
 stat densa, & perquam solida; nullis tamen in-
 texta fibris. Ad trahendum enim, retinendum, &
 expellendum, vasorum, quæ continet, fibris vitur:
 vt & iecoris pulmonumq. viscera. Inter glandes
 numeravit Hippocrates; inter viscera potius &
 parenchymata Galenus. Superficies exterior læ-
 vis est & prorsus lubrica.

Figura. Color splendens, sed ruber & quasi aduste sub-
 stantia. Forma oblonga, sed propendunt rotun-
 da, fascioli vulgò dicti ferè figura. Quippè exte-
 riori parte semicirculum ferè describit, interior in
 sinum quendam contrahitur: vbique crassior, an-
 terius tamen & posterius non nihil compressa.
Vasa. Interiori sinu excipiuntur vasa, emulgentes venæ à
 Caua, quæ cū alimentario sanguine & bilis aliqua
 parte serosum adducit humorè; ac sub illis arte-
 ria ab aorta magna. Sed ita, vt cum propè ad renè
 accesserint, in duos scindantur ramos, quorum
 alter superiori, alter inferiori sinui angulo infe-
 runtur sanguine per venas illas aducto atque ar-
 teriarum calore percocto nutriuntur renes: quòd-
 que serosum & inutile excrementum, superest, ad
 sinum in ipsis contentum excolatur persistulas,
 quarum extremis apparent carunculae velut extu-
 berantes papillæ eiusdem substantiæ fistulas sin-
 gulas obturantes. Septem, octo, & nouem interdum
 visuntur. Per has in amplum sinum ab vrete-
 re efformatum confluit serum, quod mox bile
 coloratum per vretrem meatum, qui ad vesicam
 velut subiectam lagenam aut cisternam indè descen-
 dit, mittitur totum: natura scilicet humorem
 noxium, quo grauaturn & verò etiam stimulaturn,
 expellente, ipsoque non inuito fluente.

Caruncula.

Ceterum quod Galenus contendit in 5. de usu
 partium cap. 5. non ex venis modò, sed ex arterijs
 item renes vrinam segregare; nullo modo proban-
 dum est. Neque constat cum altero illo eius-
 dem medici pronuntiato, Serosum illum humo-
 rem ex iecoris gibbis trahi, vbi primum sanguis
 venam Cauam subijit. Iique qui arterijs continen-
 tur, purissimus est ac diu multumque in corde
 percoctus & elaboratus; ad quod, vt inquebat
 Aristoteles, eiusmodi nullus superfluous humor
 appropinquare potest. Quòd enim maiores,
 quam Galenus vellet, arteriæ illæ sint quæ ad re-
 nes pertingunt; causa est, quòd ad deteriorem il-
 lum coquendum sanguinem & humorem no-
 xium secernendum multo calore opus fuit.

Præter venas & arterias habet & à sexto cerebri
 pari tenuem neruum, ne sensu planè destituatur.
 Duæque totum hoc viscus ambiunt tunica. In-
 terior vna illius substantiæ connata, exanguis pla-
 nè, ab exteriori venæ, & arteriæ renem subeun-
 tium tunica dilatata existens. Altera exterior, qua
 dorso viscus alligatur, à peritoneo ducta, quæ in-
 feriolem septi partem succingit. Hæc pinguedine
 multa, qua totus ren fouetur & actio eius iua-
 tur, obductas habet, velut omētum, venas; in dex-
 tro quidem rene ex superiori emulgentis sede;
 in sinistro autem ex ipso Cauæ tronco, antequam
 sinistram emulgentem extendat ad renem: aut
 interdum secus, vt in lib. 3. adnotauit. Neque hæc
 nihil longior de renibus futurus est sermo. Sed
 reliqua persequenda; quæ ad aquei & serosi huius
 excrementi secretionem pertinent.

Vrina secreta

Tunica

DE VRINARIIS ME-
 nibus & Vesica.

CAPVT XIII.

Rego cum renes propè iecur habita-
 rent, vesica autem, quæ excrementum
 illud exceptura erat, in imo ventre,
 vnde sicca quoque egeruntur excre-
 menta, esse deberet: longis opus fuit meatibus,
 qui à renibus ad vesicam humorem illum deduce-
 rent. Constat enim hæc propè anum, apertissimo
 egerendis excrementis loco; intestino recto in-
 nixa: alioqui si sub illo fuisset posita, distendi vr-
 ina suscepta non potuisset. Hos *superiores*, seu
superiores & *inferiores* seu vretres vrinariosue meatus no-
 minari iam dixi. Substantia constant venali prof-
 fus simili; hoc est vnica tunica, sed paulo duriore,
 quod mordacem ac rodentem humorem conten-
 tenturi & maioribus interdum periculis obno-
 xii, futuri essent.

Vasa sinu

Vretres

Fit enim non raro, vt in interiore renum sinu,
 in quo percolatur vrina, crassus quispian & glu-
 tinosus succus, viscens, eius calore affectus, aduratur,
 & in calculum cõcrescat per angustum meatum
 cum incredibili mox dolore descensurum. Vnde
 imperita vrinæ secretionem, in maximum vitæ dis-
 crimen crebramque mortem incidimus. Sed &
 propterea calculosorum ferè crux stupore torpet;
 quod musculis cruri flecendo dicatis incumbant
 calculosi renes, neruisque prematur, qui in cruris
 musculos omnes extenditur.

Calculi

Eandem ob causam recta super lumborum musculos progrediuntur, nec usquam, ut intestina, conuoluuntur in orbem: paucioresque quam vena, obliquas habent fibras: tum ne retentrice illarum virtute transitus urinae retardetur: tum ut laxentur facilius magisque extendantur. Hinc tunicae propriae altera communis accedit à peritoneo, cui ad vesicam descendentes firmitatis gratia incumbunt. Et idem qua parte peritoneum spectat, vesicae interfundum & ceruicem infiguntur obliquo ductu & in anfractus conuoluto, dum primam peritonei tunicam penetrant, membranulis ad foramen, siue roboris, siue custoditae potius causa, appensis; ne vesica distenta regurgitet in meatum urinae. Locumque ipse insertionis ad hoc aptissimus est. Quia dum supra totum vesicae corpus urina subit, absque regurgitationis periculo impletur tota & distenditur.

Vesicae figura.

Est autem vesica rotanda quidem & capacissima seu oblonga figura; ut commodius eo loco continetur, & extendi ac turgere possit. Idem & supra intestinum rectum in maribus & supra vterum in foeminis locata est. Nimum tamen attolleretur, si prorsus rotunda esset,

Substantia.

Duplici constat tunica. Interior propria membranam habet & nerueam substantiam, distendi & contrahi aptissimam: ut urinae multum susciperet, quod simul totum emitteretur, ne crebrior haec purgatio molesta nimium fieret; eaque mox emissila subsideret. Tum vero duram & validam: ne ab acri, mordaci, & rodente humore atque interdum calculis lederetur. Triplici fibrarum genere constat, attrahentiū, retinentiū, expellentium. Altera illi à peritoneo accedit, non parum robusta, inde orta, ubi eius consistit fundus. Inde post erigitur cetui seu collum, in maribus quibus pudendum, quo reddenda urina est, extorsum prominere, longius & angustius, quam in foeminis. Namque in his vteri ceruicis statim inferitur, illucque urinam conijcit. In illis autem cum semen quoque eadem emittatur parte, adest primum glandosum corpus, quod tum seminalium vasorum insertionem suscipit, tum urinae meatum humectat & irrigat. Deinde vesicae ceruix vterius producit, atque os pubis egrediens intra musculos pudendi absconditur ibique desinit.

Musculus, epityphus.

Vtriusque autem, & mari & foeminae communis est musculus epityphus, qui in orbem vesicae ceruicem cingit, fibrisque transuersis egressui urinae praestit; ne nolentibus nobis effluat, ac volentibus vterum & cum celeritate erumpat: non secus ac de recti intestini musculo antea dictum est. Hoc in calculi extractione secato, fit ut multi post importuno urinae motu laborent: quod plusquam oporteat sectus laceratusque musculus sit. In foeminis ceruicem totam ambit; in maribus id, quod post glandosum corpus reliquum est, antequam pudendi musculos subiens reflectatur.

Vterus meatus.

Ceterum hic alterius quoque vrinarij meatus, ὁ ὑπερὸς & ὑποσπυρῆς, dicti, facienda mihi est mentio: quo ex fundo vesicae ad vmbilicum ducto, cum de vmbilici vasis dicerem, factum ostendi, dum in vtero viuit nec dum pudendo mingit, vrinam in alantoidem vmbilico fecernere. Cur autem tunc non pudendo, sed vmbilico fecernat; hanc arbi-

tror esse causam; ne aut tenellam pudendum aut totius corpusculi mollis nimium caro urinae siue praeter labentis siue circumfusae actrimonia & corrodenae qualitate laederetur.

Hoc vnum de vesicae substantia addam, quod ferè praetermissum: nequaquam huic membro suas deesse venam, qua à Caua nutriatur; & arteriam, qua ab Aorta calorem; ac demum neruos, quibus à sexto cerebri & postremis spinæ paribus acris & rodentis humoris, calculiue, aut alterius cuiusvis iniuriæ sensum accipiat. Tanta est naturæ vel in abiectionibus & sordidissimis partibus cura atque industria.

B

DE PARTIBVS PROCREATIONI sumulantibus.

CAPVT XV.

Numeri illius vasorum generis, quod ad nutriendum & animal vnumquodque conseruandum refertur, facilis est haec & aperta descriptio. Iam alterum, quod ad procreandum tuendamque speciem comparatum est, intactum si praetermissum, iure optimo mancum, partemque non minima, neque inutili, mutilatum opus fecisse me dixeris, si vel leuiter pertractauro, pudorem desiderabis meum; nec immerito succentibus. Quid igitur? Possem scitum illud usurpare; Omnia munda mundis. Possem & Theologos proferre scriptores de his non ratò contendere, atque in per multis ad Christiani viri officium pertinentibus pernecessarium horum cognitionem esse. Quidni ergò mihi nunc philosopho liceat quaedam attingere? At pudicos malo pictores statuariae imitari; Qui si picturam quampiam aut statuam partibus omnibus accuratè delineatam fecerint, ipsi, quae intuentium fortasse oculos ac pudore possent offendere, prudenter obducunt velum, equidem harum quoque pudendarum, tum maris tum foeminae partium non incuriosam feceram descriptionem. Sed obduco velum; malòque mancum opus meum, quam minus pudicum, videri. Hoc vnum dixerò, eadem in maribus atque in foeminis haberi vasa, sed in illis secus, quam in is, à natura disposita, quod alio atque alio modo, illos agendo, has suscipiendo ac patièdo, absoluerè hoc opus oportebat. In maribus, partibus constant quatuor meatibus, qui materiam futuri seminis comportant ad testes, & preparant: testibus, qui seminis perficiendi vim obtinent: meatibus perfectum iam semen continentibus; ac demum pudendo, quo idem foeminae vuluam conijcitur. At haec ipsa, quae maribus extra prominent, foeminis intro còdita sunt. Alioqui in illis item testes sunt, & seminarij meatus: quodque in maribus est pudendum ad emittendum semen, hoc in illis est vterus ad suscipiendum, fouendum, & continendum. Idcirco enim cauam magis, minusque solidam hanc partem, quam pudendum maris, esse oportuit.

D E